

Avskaffa allmän värnplikt och inför allmän samhällsplikt

Dagens allmänna värnplikt bör ersättas av en allmän samhällsplikt där samtliga unga män och kvinnor tas ut till tjänstgöring inom olika samhällssektorer, inte bara militärväsende och civilförsvar utan också äldre- och barnomsorgen och skolan.

Sverige står inför en befolkningsexplosion. Inte för att det föds så många fler barn än tidigare, snarare tvärtom, utan därför att den äldre delen av befolkningen – mycket tack vare oss i den medicinska professionen – blir större och just äldre. I mänsklighetens historia har det alltid varit tradition att de yngre tar hand om de äldre, i alla fall fram till nittonhundratalet, då de yngre generationerna inte längre hade tid till detta och samhället i stället förväntades gå in och ta över ansvaret. Redan i dag har dock samhället svårt att möta de krav som ställs på ett gott och värdigt omhändertagande av våra äldre. Denna bild lär knappast förbättras i och med att den yngre delen av befolkningen, skatteunderlaget, krymper i samma takt som de äldre lever längre och behöver allt mer omsorg.

I dag tas ungefär en tredjedel av alla värnpliktiga unga svenska män ut till tjänst inom det militära och civila försvaret. Det innebär att fem sjättedelar av alla unga människor i Sverige inte kommer att be-

BJÖRN EKENGREN
ST-läkare
i allmänmedicin,
Saltsjöbadens
vårdcentral
bjornekengren@
hotmail.com

höva göra några insatser för att se till att rikets välfärd, integritet och fortbestånd säkras. Detta tycker jag är fel, av två huvudskäl.

- För det första borde alla medborgare ha som plikt att i gengäld bistå det land som ser till att de har tillgång till skolgång, sjukvård och andra samhällstjänster.
- För det andra innebär det ett stort utanförskap för alla dem som inte varit tvungna att tjänstgöra inom värnpliktens ramar. Inte bara den kvinnliga delen av befolkningen, som hittills alltid stått utanför denna plikt och därmed tveklöst hållits tillbaka i jämställdhetsutvecklingen, utan för alla de unga människor som – oavsett om de önskar genomföra värnplikt eller inte – nu går miste om den känsla av samhörighet och mening i ett större sammanhang som man upplever när man utsätts för värnpliktens provningar.

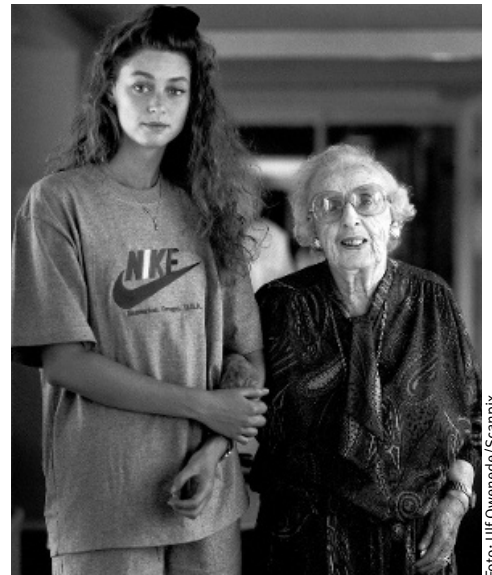
Mitt förslag är att i stället för den allmänna värnplikt som i dag är lagstadgad införa en allmän samhällsplikt där samtliga unga män och kvinnor tas ut till tjänstgöring inom olika samhällssektorer. Militärväsendet och civilförsvaret får plocka ut den personal de behöver för att upprätthålla sin verksamhet, företrädesvis då de unga människor som faktiskt önskar tjänstgö-

ra inom dessa försvarsgrenar, medan övrig personal – efter adekvat grundutbildning – får tjänstgöra under en viss tid, förslagsvis sex månader, inom omsorgen. Dock är det inte bara äldreomsorgen, även om just denna ligger mig varmast om hjärtat, som borde få detta stöd från de allmänpliktiga.

Även barnomsorgen och skolan borde få del av den lättnad i arbetsbörda som personaltillskottet skulle innebära. Den anställda personalen skulle vara de allmänpliktigas arbetsledare, precis som befälen i försvarsmakten i dag styr över de värnpliktiga. De allmänpliktiga skulle ha samma inställesplikt som dagens värnpliktiga och åtnjuta samma förmåner och ersättning.

Jag har svårt att se några nackdelar med detta förslag, däremot många fördelar:

- De omsorgskrävande grupperna i dagens samhälle får det omhändertagande de behöver och förtjänar. Det kommer att finnas tid till att vistas med de omsorgskrävande, inte som vid dagens medikaliserade omhändertagande.
- Kostnaderna för upprätthållandet av välfärdssamhället blir lägre än om dagens omsorgssystem ska gälla även i framtiden.
- Alla medborgare får delta i upprätthållandet av välfärdssamhället.

Författaren vill att de yngre tar hand om de äldre.

- Det sker precis som med dagens värnpliktiga en integration mellan alla samhällsklasser under tjänstgöringen.
- Den tidigare utestängda kvinnliga delen av befolkningen åläggs att precis som männen genomföra allmänplikt, vilket skulle stärka jämställdhetsutvecklingen.
- Det skapas ett brett rekryteringsunderlag bland de allmänpliktiga för vidareutbildning inom vård, skola och omsorg.

Jag hoppas med detta inlägg väcka debatt och lyfta fram frågan om den framtida omsorgen. Framtiden ligger ju trots allt inte så långt fram i tiden när allt kommer omkring.

■ *Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Jag önskar precis som de flesta kunna se fram emot ett tryggt omhändertagande av mig själv och mina kära om och när detta behov skulle uppstå på ålderns höst.*